

STATE DEBT OF THE CZECH REPUBLIC

Christiana Kliková¹, Natalie Uhrová²

Abstract

The Czech Republic is currently in an economic situation that it has never known in its history and which is sometimes described as the deepest crisis in the last 30 years of its development. The various problems of the Czech economy, including in particular the high level of public debt, the significant and recurrent state budget deficits and the double-digit inflation that has been strangling the Czech economy for the second year running, characterise the current state of our country. In addition to these cardinal problems, the Czech Republic is facing a demographic crisis that will become fully apparent in the course of the 1930s. The aim of this article is to summarise and analyse the main causes of the high state budget deficits, which in turn cause the ever-increasing national debt, and to propose measures that should at least mitigate this trend.

Keywords

Economic Situation, Crisis, Public Debt, Budget Deficits

I. Úvod

Česká republika se momentálně nachází v ekonomické situaci, kterou ve své historii nikdy nepoznala a která je někdy označována jako nejhlubší krize za posledních 30 let jejího vývoje. Jednotlivé problémy české ekonomiky, mezi které patří zejména vysoká zadluženost státu, značné a stále se opakující deficity státního rozpočtu a dvouciferná inflace, která už druhým rokem českou ekonomiku dusí, charakterizují současný stav naší země. Kromě těchto kardinálních problémů se Česko potýká s demografickou krizí, která se v plné síle projeví v průběhu 30. let. Cílem tohoto článku je shrnutí a rozbor hlavních příčin vysokých deficitů státního rozpočtu, které posléze způsobují stále narůstající státní dluh a návrh opatření, která by tento trend měla alespoň zmírnit.

II. Státní dluh ČR

Rozpočtová soustava ČR je tvořena třemi úrovněmi:

1. rozpočet centrální vlády,
2. regionální rozpočty (14 krajů),
3. místní rozpočty (města a obce).

Deficitním hospodařením veřejných financí vzniká veřejný dluh. Na jeho celkové výši má největší podíl hospodaření centrální vlády, tedy státní dluh.

Český státní dluh vzrostl od roku 2002 do roku 2022 více než 7x, z původních 395,9 mld. Kč na 2 894,8 mld. Kč (obr. 1). To tedy znamená, že v roce 2002 připadal na jednoho občana státní dluh ve výši 39 500 Kč, v loňském roce 2022 už více než ¼ milionu Kč., konkrétně 289 480 Kč.³ Tento prudký růst státního dluhu byl způsoben neustále se zvyšujícími deficity státního rozpočtu, zejména v posledním období. Důvody tohoto zvyšování byly uvedeny dříve.

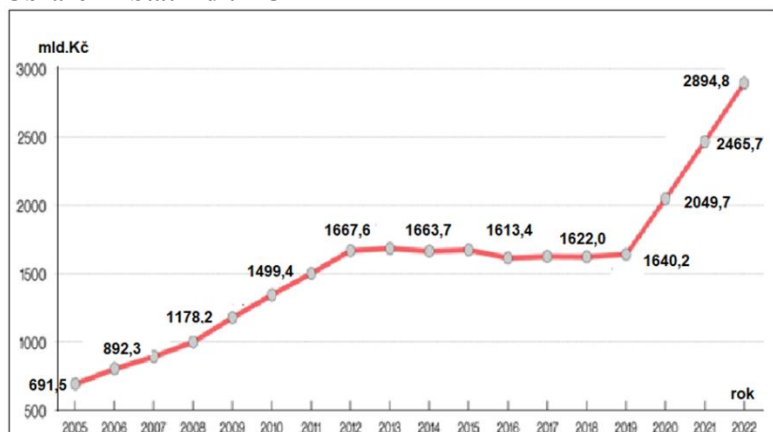
---

¹ PRIGO UNIVERSITY, Vítězslava Nezvala 801/1, 736 01 Havířov, Česká republika.
E-mail: Christiana.Klikova@prigo.cz.

² PRIGO UNIVERSITY, Vítězslava Nezvala 801/1, 736 01 Havířov, Česká republika.
E-mail: Natalie.Uhrova@prigo.cz.

³ ČSÚ, 2023

Obrázek 1 Státní dluh ČR

Zdroj: MF ČR, vlastní úprava

Ke krytí státního dluhu vláda většinou řeší prodejem státních obligací tuzemským nebo zahraničním zájemcům. To potom strukturuje státní dluh na domácí, resp. zahraniční dluh. Strukturu českého státního dluhu uvádí tabulka 1. Dalším obvyklým způsobem krytí státního dluhu jsou půjčky od Evropské investiční banky.

Tabulka 1 Struktura a vývoj státního dluhu (mld. Kč)

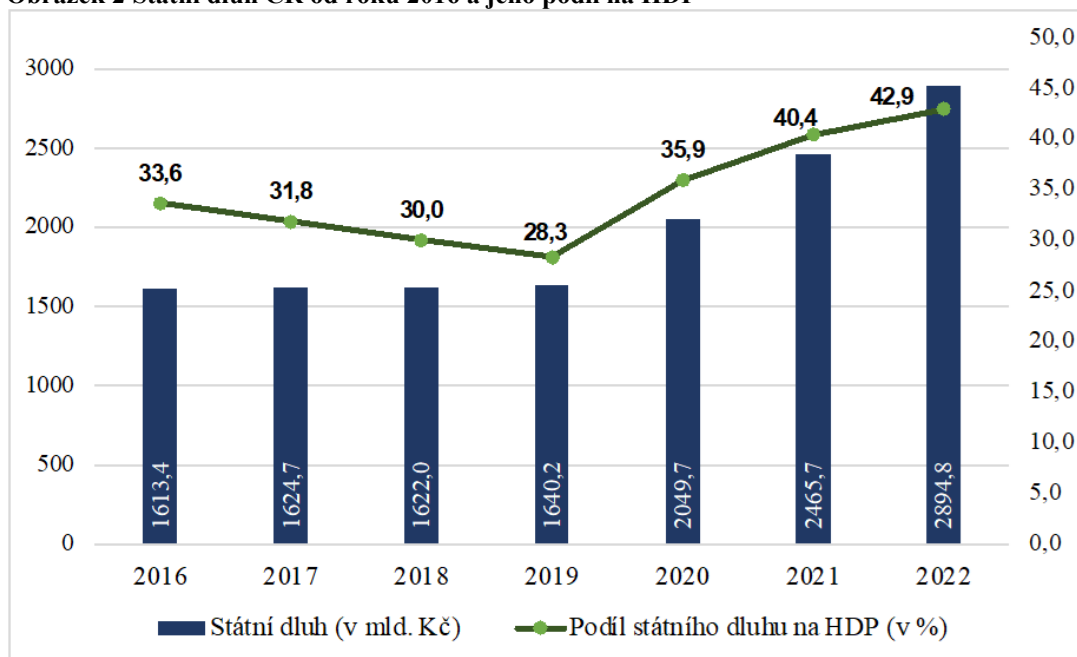
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
STÁTNÍ DLUH CELKEM	1 613,4	1 624,7	1 622,0	1 640,2	2 049,7	2 465,7	2 894,8
Domácí dluh	1 343,6	1 370,9	1 386,5	1 437,4	1 882,6	2 292,0	2 606,0
Státní pokladniční poukázky	4,2	44,0	4,2	4,5	25,4	33,3	0,0
Spořicí státní dluhopisy	37,8	21,5	5,2	13,0	25,6	38,9	83,4
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy vydané na domácím trhu	1 301,6	1 305,4	1 377,1	1 419,2	1 831,6	2 219,8	2 521,3
Ostatní zdroje	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,3
Zahraněční dluh	269,8	253,8	235,5	202,8	167,2	173,7	288,9
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy vydané na zahraničních trzích	213,5	202,6	152,9	151,5	129,2	74,1	5,1
Přijaté zápůjčky a úvěry	56,3	51,2	82,7	51,3	38,0	99,6	283,7
Ostatní zdroje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF ČR (2023), vlastní úprava

Vývoj zahraničního dluhu v České republice můžeme rozdělit na několik etap. Od roku 1993 byl podíl zahraničního dluhu velmi významný a dosahoval až 45 % celkového dluhu. Největší část byla tvořena půjčkami na podporu platební bilance a dalšími převzatými zahraničními závazky v cizích měnách. Od té doby se nominální hodnota i podíl zahraničního dluhu v čase snižovaly a po roce 2000 již jeho podíl tvořil přibližně 2 % celkového dluhu (8,8 mld. Kč v roce 2001). Po roce 2001 se začal zahraniční dluh opět zvyšovat, jeho struktura se ovšem změnila. Se vstupem do Evropské unie v roce 2004 začala Česká republika emitovat střednědobé a dlouhodobé dluhové cenné papíry také na zahraničních trzích, čímž se podíl zahraničního dluhu dále navyšoval a dostal se na hodnotu 15 %. Mezi lety 2009 a 2013 vzrostl až k hodnotám přesahujícím 20 % (395 mld. Kč). V následujícím období docházelo ke každoročním poklesům a v roce 2019 podíl zahraničního dluhu dle MF ČR poklesl k hodnotě přibližně 12 %. Další pokles zahraniční dluh zaznamenal také v letech 2020 a 2021, a to až na hodnotu okolo 7 %. Dlouhodobý průměr podílu zahraničního dluhu na celkovém dluhu v letech 1993 až 2021 činí 17,4 %, medián poté 15,8 %. Podíl zahraničního dluhu na celkovém státním dluhu ČR v roce 2022 činil necelých 10 %.

Pro větší přehlednost a potřeby mezinárodního srovnání se státní dluh většinou uvádí ve vztahu k HDP. Podíl státního dluhu na HDP (dluhový poměr) od roku 2016 přibližuje obrázek 2.

Obrázek 2 Státní dluh ČR od roku 2016 a jeho podíl na HDP

Zdroj: ČSÚ (2023), vlastní úprava

Dluhový poměr (relativní váha veřejného dluhu) není v čase neměnný, ale vyvíjí se díky působení těchto faktorů:

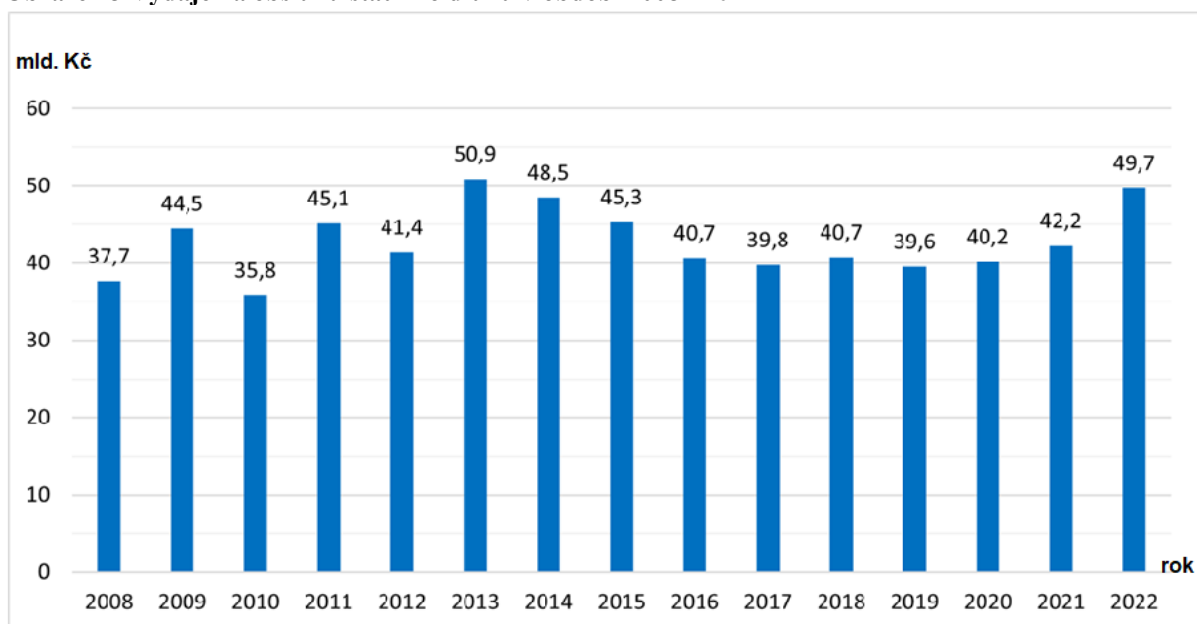
- výchozí hodnota dluhového poměru na počátku rozpočtového období,
- velikost primárního deficitu v daném rozpočtovém období,
- míra monetizace dluhu,
- poměr tempa růstu reálného GDP a reálné úrokové míry z veřejného dluhu.

Nízký poměr dluhu k HDP naznačuje, že ekonomika, která vyrábí a prodává zboží a služby, je schopná splácet své dluhy, aniž by vznikal další dluh.

III. Výdaje na obsluhu státního dluhu

Pod pojmem „**obsluha státního dluhu**“ se skrývají výdaje, které ČR musí vynaložit, aby mohla zaplatit úroky svým věřitelům. Tyto výdaje tvoří několik procent z celkového státního rozpočtu ČR. Nebezpečná situace nastane, pokud jsou **úroky vyšší než růst HDP**. Stát může v tomto případě obdržet horší hodnocení od mezinárodních ratingových agentur, což opět zvýší úrokové sazby požadované za vydání financí k pokrytí nového dluhu a země se dostává do dluhové spirály.¹

¹ MONETA MONEY BANK (2023)

Obrázek 3 Výdaje na obsluhu státního dluhu v období 2008 - 2022

Zdroj: MFČR, 2023

Celkové čisté výdaje na obsluhu státního dluhu v roce 2022 činily 49,71 mld. Kč, z toho úrokové výdaje tvořily 49,46 mld. Kč. V roce 2023 jsou výdaje na obsluhu státního dluhu odhadovány na cca 69 mld. Kč, přičemž stát si na jejich úhradu půjčuje za úrokovou sazbu 4,61 % (MFČR).

Tabulka 2 čisté výdaje na obsluhu státního dluhu ČR (mld. Kč)

mld Kč	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Úrokové výdaje	40,38	39,43	40,62	39,40	39,97	42,00	49,46
Z toho:							
Státní pokladniční poukázky a ostatní operace na peněžním trhu	-0,09	-1,02	-1,71	-3,40	-0,77	-2,34	-18,45
Přijaté/poskytnuté zápůjčky a platební účty	-0,07	-0,03	-0,31	-0,35	-0,21	0,00	-0,66
Spořicí státní dluhopisy	3,07	1,79	1,20	0,17	0,33	0,92	4,22
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy vydané na domácím trhu	27,60	29,32	32,09	35,72	33,73	39,33	60,14
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy vydané na zahraničním trhu	9,51	9,03	8,81	6,44	6,39	4,41	3,11
Přijaté zápůjčky a úvěry od mezinárodních institucí	0,36	0,33	0,54	0,83	0,49	-0,31	1,10
Poplatky	0,27	0,34	0,11	0,15	0,17	0,23	0,25
Celkem	40,65	39,77	40,73	39,55	40,15	42,23	49,71

Zdroj: MFČR, 2023

Úroková sazba výpůjček ČR, které jsou potřebné na pokrytí státního dluhu, jsou dány ratingovým hodnocením, kterého ČR dosáhla u ratingových agentur. Ratingové hodnocení ČR u tří renomovaných a nejznámějších agentur v roce 2022 přibližuje tabulka 3.

Tabulka 3 Ratingové hodnocení ČR v roce 2022

	Domácí závazky	Dlouhodobý výhled	Zahraniční závazky	Dlouhodobý výhled
Moodys	Aa3	negativní ¹	Aa3	negat.
S&P	AA	stabilní	AA	stabil.
Fitch	AA-	negativní	AA-	negat.

Zdroj: MFČR (2023)

Ratingové hodnocení ČR v roce 2023 je totožné s rokem 2022 s výjimkou agentury S&P, která snížila rating ČR se stupně AA na stupeň AA-. Riziko, že budeme v případě nečinnosti v rozpočtové oblasti spočívá (vzhledem k negativnímu výhledu do budoucna) ve snižování ratingu a tím pádem i ke zvyšování úrokové sazby, za kterou si budeme v příštích letech půjčovat finanční prostředky určené na pokrytí státního dluhu.

V tomto případě je varování ratingových agentur opodstatněné. Ale ne vždy dokázaly hodnotit ekonomickou situaci objektivně. Příkladem byly finanční krize v roce 2008, kdy nehodnotily situaci v jednotlivých ekonomikách, ale hodnotily regiony jako celek. A na toto doplatila právě Česká republika, která, oproti ratingovému hodnocení, měla odolný finanční sektor a krizovým obdobím dokázala proplout bez vlivu na bankovní sektor. Úprava ratingové známky podle skutečné ekonomické situace pak byla upravena později (Uhrová, 2009).

IV. Dluhová brzda

Státní dluh je v současné době problém většiny států světa, rozvinuté ekonomiky nevyjímaje. Pokud existují subjekty, které jsou ochotny dluh státu financovat, je možno takto fungovat dlouho. Ale v zájmu každé země by měla být snaha o snižování dluhu.

Snaha o snížení státního dluhu je v některých zemích označována jako princip „dluhové brzdy“. Jde o to, že při určité úrovni zadlužení je ze zákona povinnost sestavovat rozpočty jako vyrovnané, nebo přebytkové. Průkopníky v této oblasti jsou země jako je Švýcarsko nebo Německo. Česká republika, po vzoru těchto ekonomik, zavedla princip dluhové brzdy do své legislativa v roce 2017.

Dluhová brzda je nastavena tak, že nedovolí zadlužení vyšší než 55 % HDP. Je tedy nastaveny pod hranicí 60 % HDP, která je upravena Maastrichtskými kritérii, jejichž splnění je podmínkou přijetí společné měny euro a vstupu do Eurozóny. Pokud by se dluhová brzda spustila, vláda musí předložit ke schválení Sněmovně Parlamentu ČR opatření ke snížení zadlužení. To znamená, že pokud dluh sektoru veřejných institucí dosáhne 55 % nominálního HDP, aktivují se na základě zákona 23/2017 Sb. opatření vedoucí k dlouhodobě udržitelnému stavu veřejných financí.

Vláda podle tohoto zákona musí předložit Sněmovně ke schválení návrh a střednědobý výhled státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů, které směřují k dlouhodobě udržitelnému stavu veřejných financí. Totéž se týká i rozpočtů zdravotních pojišťoven a rozpočtů územně samosprávných celků, které musí být na příští rok schváleny jako vyrovnané nebo přebytkové.

Ostatní veřejné instituce nesmí po období, v němž výše dluhu činí nejméně 55 % hrubého domácího produktu, zřizovat nové závazky ze smluv, s výjimkou závazků týkajících se projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie nebo závazků nezbytných k plnění rozhodnutí soudu nebo orgánu státní moci, vedoucí k navýšení dluhu sektoru veřejných institucí na dobu delší než jeden kalendářní rok.

Výjimkami z uplatnění tohoto zákona tvoří buď výrazné zhoršení ekonomického vývoje po dobu dvou let, válečný stav v zemi nebo živelná pohroma.

Na nebezpečí dosažení úrovně nastavené pro spuštění „dluhové brzdy“ již delší dobu upozorňuje Národní rozpočtová rada (NRR). NRR je nezávislý odborný orgán, jehož hlavním posláním

¹ Negativní výhled znamená, že by agentura mohla později rating snížit.

je vyhodnocovat, zda stát a další veřejné instituce dodržují pravidla rozpočtové odpovědnosti daná zákonem (zákon 23/2017 Sb.). Rada je tříčlenná a byla poprvé naplněna v lednu 2018. Předsedu rady navrhuje vláda, jednoho člena rady Senát a jednoho Česká národní banka. NRR se schází k jednání minimálně 2x měsíčně.

Mezi její hlavní úkoly patří:

- hodnotit plnění číselných fiskálních pravidel (například pravidlo limitu výše dluhu) a předkládat Poslanecké sněmovně zprávy o plnění těchto pravidel,
- zjišťovat výši dluhu a vyhlášovat ji stejným způsobem, jakým se vyhlášují zákony,
- vypracovávat a předkládat Poslanecké sněmovně zprávu o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí,
- sledovat vývoj hospodaření sektoru veřejných institucí.

Současným předsedou NRR je Mojmír Hampl.

Stejně jako NRR upozorňuje na nebezpečí dosažení úrovně „dluhové brzdy“ také Národní ekonomická rada vlády (NERV). Jde o odborný poradní orgán vlády pro oblast ekonomických opatření, strategických hospodářských plánů, veřejných investic a systémových reforem. NERV je tvořen 17 členy z řad renomovaných ekonomů. 2. listopadu 2022 byl tímto orgánem představen Vládě ČR dokument, obsahující celou řadu doporučení pro ozdravení veřejných financí (Návrhy NERV na snížení výdajů a zvýšení příjmů veřejných rozpočtů v ČR, 2022). V dokumentu bylo navrženo 12 opatření na snížení rozpočtových výdajů a 17 opatření na zvýšení rozpočtových příjmů.

Reakcí na doporučení prezentované NERV bylo zveřejnění Ozdravného balíčku Vládou ČR dne 11. 5. 2023. Cílem konsolidačního úsilí vlády je snížit deficit veřejných financí z letošních 3,5 % HDP až na odhadovaných 1,8 % HDP v roce 2024 a 1,2 % HDP v roce 2025 (Ozdravný balíček, 2023). Předkládaná opatření by měla mít pozitivní dopad na veřejné finance v letech 2024-2025 ve výši 150,7 mld. Kč a jsou plně v souladu s doporučeními NERV, stejně tak NRR. Jejich schválení naráží na vlnu protestů a kritiky jak ze strany opozice, tak ze strany odborových organizací.

Ozdravný balíček, navržený Vládou ČR, obsahuje téměř 60 opatření, jejichž cílem je snížení deficitu veřejných financí. Dojde na zrušení neinvestičních dotací, zvýšení daně z příjmu právnických osob, zvýšení daně z nemovitosti, spotřební daně na tabák a alkohol, nebo naopak snížení DPH u potravin a bydlení. Ve kterých oblastech chce stát ušetřit, a ve kterých naopak vláda vidí jako možnosti posílení příjmů státu, je možno přehledně vidět v tabulce 4:

Tabulka 4 Úspory a dodatečné příjmy státu podle „Ozdravného balíčku“ Vlády ČR

ÚSPORY NA STRANĚ VÝDAJŮ:		DODATEČNÉ PŘÍJMY:			
Dotace:	69,5 %	Z toho:	Zvýšení DPPO:	29,3 %	
		Průmysl a obchod:	36,8 %	Zavedení nemocenského pojištění zaměstnanců:	17,3 %
		Zemědělství:	18,8 %	Zvýšení daně z nemovitosti:	12,4 %
		Doprava:	11 %	Zrušení daňových výjimek:	10,1 %
		Místní rozvoj:	5,1 %	Zvýšení odvodů OSVČ:	10,0 %
		Školství:	3,7 %	Zvýšení daně z tabáku:	7,9 %
		Ostatní dotace:	24,6 %	Zvýšení daně z hazardu:	5,2 %
Provoz státu:	14,3 %		Úprava DPFO:	3,6 %	
Platy ve veřejném sektoru:	12,4 %		Odvody z DPP:	2,7 %	
Ostatní výdaje:	3,8 %		Zvýšení daně z lihu:	1,5 %	

Zdroj: MFČR (2023)

Úspory na straně výdajů a dodatečné příjmy jsou ve vládním návrhu úsporných opatření rozloženy zhruba ve stejném poměru, přičemž úspory na straně státu jsou převážně naplánovány na rok 2024. Úprava příjmové strany rozpočtu státu je rovnoměrná naplánovaná. Předpokládaná doba implementace úsporných opatření je na rozpočtové období 2024 a 2025. Výši jednotlivých položek dokládá tabulka 5:

Tabulka 5 Přehled opatření ozdravného balíčku a jejich dopadů na SR (mld. Kč)

	2024	2025	Celkem
Výdaje	62,5	15,9	78,4
Dotace	45,6	8,8	54,4
Provoz státu	6,1	5,1	11,2
Platy ve veřejném sektoru	9,9	0	9,9
Ostatní výdaje	1	2	3
Příjmy	35,2	37,1	72,3
Odvody z DPP	1,8	0,2	2
Úprava DPFO	1,7	0,9	2,6
Revize sazeb DPH	-2,1	-0,2	-2,3
Zvýšení DPPO	0	21,8	21,8
Zvýšení daně z hazardu	4,2	0	4,2
Zvýšení daně z lihu	0,5	0,6	1,1
Zavedení nemocenské	11,9	1,1	13
Zvýšení daně z nemovitosti	9	0,3	9,3
Ostatní příjmy	-0,3	-0,1	-0,4
Odvody OSVČ	3	4,5	7,5
Zvýšení daně z tabáku	3,2	2,8	6
Daňové výjimky	2,3	5,3	7,6
Celkem	97,7	53,0	150,7

Zdroj: MFČR (2023)

IV. Závěr

V rámci schválených Specifických doporučení Rady EU pro rok 2023 (Country Specific Recommendations 2023) bylo ČR doporučeno: „V roce 2023 zajistit, aby byl růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky, a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob přechajících z Ukrajiny. Česká republika musí být připravena přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. V období po roce 2023 je žádoucí zaměřit fiskální politiku na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a přijmout opatření k zajištění dlouhodobé fiskální udržitelnosti veřejných financí včetně udržitelnosti důchodového systému.“

Podle nejnovější makroekonomické prognózy a aktualizovaných údajů pro sektor vládních institucí by fiskální politika v roce 2023 měla mít spíše restriktivní charakter. Koaliční vláda na základě doporučení Rady EU také zřídila různé pracovní skupiny složené z představitelů politické reprezentace a z řad expertů, které vypracovaly seznam konsolidačních opatření zejména z oblasti daní, výdajů na důchody, ostatních běžných výdajů atd.

Dne 11. května 2023 představila vláda České republiky soubor opatření, která by měla vést ke snižování strukturálního deficitu od roku 2024 a ke zvyšování finanční udržitelnosti důchodového systému. Celkový očekávaný (krátkodobý) dopad navrhovaný úprav daňových a výdajových politik (bez důchodového systému) v hotovostním vyjádření se v roce 2024 na úrovni státního rozpočtu pohybuje kolem 95 mld. Kč. Konečný dopad na strukturální saldo veřejných financí v roce 2024 však bude pravděpodobně nižší, neboť lze zároveň očekávat souběžný nárůst některých výdajových položek (např. růst výdajů na armádu v souvislosti s plněním závazku NATO či nárůst výdajů na platy učitelů v souvislosti s novelizací zákona o pedagogických pracovnících).

Národní rozpočtová rada oceňuje snahu vlády o přibrzdění tempa zadlužování ČR, velikost navrženého konsolidačního balíčku dle ní odpovídá současné ekonomické a fiskální situaci; současně varuje před dodatečným změkčováním při dalším projednávání v Parlamentu.

NRR ve svých vyjádřeních oceňuje, že vláda přichází s konkrétními návrhy na snížení veřejných výdajů a zvýšení veřejných příjmů. Je to zcela v souladu se stanovisky NRR z minulosti, která upozorňovala na dlouhodobou neudržitelnost současné výše strukturálního deficitu. Navrhovaný rozsah konsolidace považuje NRR za přijatelný; svým objemem by neměl ohrozit ekonomické oživení a zároveň má potenciál nastolit pozitivní rozpočtové trendy do budoucnosti, pokud bude nastoupená konsolidační trajektorie udržena.

Část konsolidačních opatření (snížení dotací ze státního rozpočtu či státních fondů) bude mít dopady na hospodaření obecních a krajských rozpočtů, avšak vzhledem k tomu, že sektor místních vládních institucí vykazuje v posledních letech poměrně vysoké přebytky hospodaření, nedojde k ohrožení jeho stability a ani funkcí zajišťovaných obcemi a kraji.

Rozložení nové zátěže do přímých a nepřímých daní považuje NRR za vhodné, neboť nedojde k významnému zvýšení distorze jednotlivých daní. Pozitivně lze též hodnotit úpravu sazeb DPH, která by měla vést k mírnému snížení daňové zátěže a zjednodušení systému. Výhody tohoto kroku tak převažují riziko, že v podmínkách stále vysoké inflace může dojít díky několika málo položkám ke zvýšení vnímané či skutečné inflace celého spotřebitelského koše. Za pozitivní krok považuje NRR také snahu o eliminaci některých daňových úlev, zejména pak v případě daně z příjmů fyzických osob.

Opatření na výdajové straně se správně přímo nedotýkají investičních výdajů. Otázkou zůstává realizovatelnost a udržitelnost redukce mzdových výdajů ve vládním sektoru v situaci, kdy toto nebude jednoznačně spojeno s omezováním počtu tabulkových míst.

Prozatím se rozběhla diskuse s různými skupinami občanů, s odbory a zaměstnaneckými svazy o dopadech tohoto balíčku, přičemž vláda deklarovala, že jeho základní myšlenky a opatření měnit nebude.

Ministr financí Zbyněk Stanjura chce na jednom z nejbližších jednání vlády předložit první návrh státního rozpočtu na příští rok. Jeho detaily už resort vložil do neveřejné části databáze legislativních návrhů, ze kterých vyplývá, že ministerstvo chce v příštím roce snížit výdaje státu o 90 miliard korun. Šetřit se má mimo jiné na mzdových nákladech státních zaměstnanců. Konkrétní návrh rozpočtu tak odráží jak původní ozdravný balíček, tak i návrhy dalších škrťů.

Literatura

ČNB (2023). *Rating České republiky*. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/srovnacni-tabulka/ (4. 6. 2023).

ČSÚ (2023). *ČR od roku 1989 v číslech*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-od-roku-1989-v-cislech-aktualizovano-9122022> (31. 5. 2023).

Dvořák, P. (2008). *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck.

European Commission. *COUNCIL RECOMMENDATION on the 2023 National Reform Programme of Czechia and delivering a Council opinion on the 2023 Convergence Programme of Czechia {SWD(2023) 603 final}*. Dostupné z: https://commission.europa.eu/system/files/2023-05/COM_2023_603_1_EN.pdf FinTAG cz. Stát letos vydá na úrocích za státní dluh cca 69 miliard. Dostupné z: <https://www.fintag.cz/2023/01/04/stat-letos-vyda-na-urocich-za-statni-dluh-cca-69-miliard/> (28. 4. 2023).

ČSÚ. Hlavní makroekonomické ukazatele ČR. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr (5. 5. 2023).

- Lipovská, H. (2017). *Moderní ekonomie Jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Praha: Grada Publishing a.s.
- Kliková, CH. & Kotlán, I. (2019) *Hospodářská a sociální politika*. 5.vyd. Ostrava: Vysoká škola sociálně správní.
- MFČR (2023). *Zpráva o řízení státního dluhu České republiky v roce 2022*. ISSN 2336-5854 (online) Praha: Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/700377-zprava-o-rizeni-statniho-dluhu-ceske-republiky-v-roce-2022-absolutni-vyse-statniho-dluhu-dosahla/> (25. 5. 2023).
- MFČR (2023). *Ozdravný balíček*. Praha: Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/ozdravny-balicek> (25. 7. 2023).
- Moneta Money Bank (2023). *Co je státní dluh?* Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/statni-dluh> (30. 5. 2023).
- NÁRODNÍ ROZPOČTOVÁ RADA (2023). *Vše o veřejných financích*. Praha: Dostupné z: <https://www.rozpoctovarada.cz/stao-verejnych-financich/vse-o-verejnych-financich/> (17.5.2023).
- NÁRODNÍ ROZPOČTOVÁ RADA (2022). *Vývoj státního dluhu České republiky*. Praha: Dostupné z: <https://www.rozpoctovarada.cz/ke-stazeni/informacni-studie-vyvoj-statniho-dluhu-ceske-republiky/> (21. 7. 2023).
- NÁRODNÍ ROZPOČTOVÁ RADA. (2022) *Zpráva o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí*. Praha: Úřad Národní rozpočtové rady. č.j.: ÚNRR-1161/2022.
- NEZÁVISLÁ EKONOMICKÁ RADA VLÁDY. (2022) *Návrhy NERV na snížení výdajů a zvýšení příjmů veřejných rozpočtů v ČR*. Praha: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Navrhy-NERV-na-snizeni-vydaju-a-zvyseni-prijmu.pdf> 25. 7. 2023).
- NEZÁVISLÁ EKONOMICKÁ RADA VLÁDY. (2023) *Stanovisko NERV k vládnímu konsolidačnímu balíčku*. Praha: Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/nerv/aktuality/stanovisko-nerv-k-vladnimu-konsolidacnimu-balicku-205649/> (25. 7. 2023).
- Peková, J. (2008). *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 4. vyd. Praha: ASPI, a.s.
- Uhrová, N. (2009). *Ratingové agentury a ekonomická krize*. In: *Hospodářská politika v zemích EU: Ekonomická krize? Výzvy budoucnosti*. Ostrava: VŠB-TUO.
- Wolf V. 25. 5. 2023 *Rozhovor s M. Hamplem: Teď rozhodujeme, jestli budeme patřit k zemím na jihu, nebo severu Evropy*. Časopis Ekonom, Praha: Ekonomia.